14/02/2019

Ο Μητρ.Άνθιμος μιλά για τον Άγιο Μάρτυρα Βαλεντίνο

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Αλεξανδρουπόλεως

Ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Αλεξανδρούπολης Άνθιμος παλαιότερα σε άρθρο του αναφέρθηκε στον Άγιο Μάρτυρα Βαλεντίνο, καταγράφοντας την αληθινή ιστορία του ενώ διαπραγματεύεται και την πιθανολογούμενη ελληνική καταγωγή του.

Διαβάστε αναλυτικά:

Στις 14 Φεβρουαρίου του σωτηρίου έτους 270 μ.Χ., ο στρατιωτικός διοικητής της Ρώμης Πλάκιδος, διέταξε τον αποκεφαλισμό του γέροντα Ουαλεντίνου, πνευματικού ηγέτη της περιοχής του σημερινού Τέρνι. Ο Ουαλεντίνος, που είχε γεννηθεί σ'εκείνη την πόλη και είχε χειροτονηθεί επίσκοπος από τον πάπα Βίκτωρα, είχε αποκτήσει μεγάλη φήμη για το ήθος του και το έργο του, γεγονός που δεν άρεσε στους διαδρόμους των ρωμαϊκών ανακτόρων. Μετά τον αποκεφαλισμό του γέροντος επισκόπου, τρείς άλλοι χριστιανοί, ο Πρόκλος,

οΈΈφηβος και ο Απολλώνιος (γιός του Πλάκιδου) μάζεψαν το σώμα του μάρτυρα δασκάλου των και το μετέφεραν στο Τέρνι όπου και το έθαψαν νύχτα σ’ ένα αγρό στα νότια της πόλης. Αργότερα και οι ίδιοι έπεσαν θύματα της ρωμαϊκής θηριωδίας και πύκνωσαν τις γραμμές των μαρτύρων (πάνω από πεντακόσιοι) της περιοχής. Μετά την επικράτηση του Μεγάλου και μετέπειτα Αγίου Κωνσταντίνου και την αναγνώριση του χριστιανισμού, οι κάτοικοι του Τέρνι επιδόθηκαν ελεύθερα στην τιμητική προσκύνηση του Αγίου τους, στον οποίο ήδη αποδίδονταν πολλά θαύματα. Στο σημείο της ταφής του κτίσθηκε και ναός σε ρυθμό βασιλικής.

Η Ορθόδοξη Εκκλησία μετέθεσε τον γιορτασμό της μνήμης του στις 24 Οκτωβρίου.

Στην Εκκλησία δεν έχουν θέση εθνικοί διαχωρισμοί ούτε ζώντων ούτε κεκοιμημένων, πολύ περισσότερο αγίων, επειδή δεχόμαστε ότι όλοι οι άγιοι ανήκουν στο σύμπαν του Θεού, το οποίο βλέπουμε ενοποιημένο ως κτίσμα απέναντι στον Κτίστη του. Υπάρχει όμως στην Αγιολογία, το ερώτημα εάν ο Άγιος Ουαλεντίνος ήταν Έλληνας ή Λατίνος. Για τον εξής λόγο:

Στη Ρώμη και συγκεκριμένα στο οικοδομικό συγκρότημα του Αγίου Δομητιανού, υπάρχει ο αρχαίος χριστιανικός τάφος της Santa Maria Antiqua (από την αρχαία εικόνα της Παναγίας που φυλασσόταν εκεί). Στο Ναό αυτό βλέπει κανείς τοιχογραφίες διαφόρων αγίων της Δύσεως και της Ανατολής, ανάμεσα δε υπάρχει και ολόσωμη παράσταση του Αγίου Βαλεντίνου, του οποίου η επιγραφή είναι γραμμένη με χαρακτήρες ελληνικούς.

Την αγιογράφηση του Ναού τον 8ο αιώνα αλλά και την ανακαίνισή του την είχε παραγγείλει και αρχίσει ο προτελευταίος Έλληνας ορθόδοξος πάπας της Ρώμης Ιωάννης Ζ’, ο οποίος καταγόταν από την βυζαντινή Καλαβρία και ήταν γιός ενός βυζαντινού αξιωματούχου Πλάτωνος. Ο πάπας Ιωάννης Ζ’ κατοικούσε σε κτίριο παρακείμενο του Ναού και επομένως θα είχε άμεση αντίληψη των εργασιών της αγιογραφήσεως. Έμεινε στον παπικό θρόνο μόνο δύο χρόνια (705 – 707) και το έργο του το συνέχισε αργότερα, ο επίσης Έλληνας ορθόδοξος πάπας Ρώμης Ζαχαρίας (741 – 752).

Τα ερωτήματα της Αγιολογίας είναι:

Ποια σχέση μπορούν να έχουν δύο Έλληνες ορθόδοξοι πάπες της Ρώμης με τον Άγιο Βαλεντίνο και γιατί άραγε τον συμπεριέλαβαν στην εικονογράφηση;

Γιατί η ένδειξη «ΑΓΙΟΣ ΒΑΛΕΝΤΙΝΟΣ» είναι γραμμένη στα ελληνικά κι όχι στα λατινικά (ως Άγιος Ουαλεντίνος), και τούτο στη Ρώμη του 8ου μ.Χ. αιώνα, όπου λίγοι πιά γνώριζαν ελληνικά;

Μήπως στην τότε ελληνική κοινότητα της Ρώμης, ο Άγιος ήταν πολύ δημοφιλής;

Μήπως ο Άγιος Βαλεντίνος ήταν ελληνικής καταγωγής γι’ αυτό και οι τελευταίοι Έλληνες πάπες της Ρώμης θέλησαν να τιμήσουν τη μνήμη του, σαν μια πράξη αντίστασης σαν εκείνη της τοποθετήσεως δύο τεραστίων ασημένιων πλακών, με γραμμένο το Ορθόδοξο Σύμβολο της Πίστεως στον Καθεδρικό του Λατερανού;

Μήπως στους χριστιανούς της Δύσεως υπήρχε η παράδοση ότι ο Βαλεντίνος ήταν Άγιος – δάνειο από την Ανατολή όπου ετιμάτο νωρίτερα;

Υ.Γ. Λιγότερο στοιχειοθετημένοι είναι οι φολκλορικοί και εμπορικοί λόγοι που ανέδειξαν τον Άγιο Βαλεντίνο σε προστάτη των ερωτευμένων. Στα μέρη που ο Άγιος έζησε και πέθανε η « vox populi» σιωπά. Κατά πάσα πιθανότητα η παράδοση γεννήθηκε στη Βρετανία όπου η ημέρα του Αγίου Βαλεντίνου, από πολύ παλιά, είναι ευκαιρία για γιορτές και λαϊκά πανηγύρια.

Διαδόθηκε σ’ όλο τον κόσμο, μάλλον από τον «Αμλετ» του Σαίξπηρ, όπου υπάρχει ο εξής συσχετισμός: «Αύριο ξημερώνει η ημέρα του Αγίου Βαλεντίνου και γω θα έλθω στο μπαλκόνι σου για να είμαι η Βαλεντίνα σου».

Άρθρο του Αρχιμ. Ανθίμου Κουκουρίδη
Δημοσιευθηκε στην εφημερίδα «ΠΡΩΤΗ» στις 19/2/2003 και στο βιβλίο «Μελάνι και Θυμίαμα» (2004).